

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Факультет педагогічної освіти
Кафедра загальної педагогіки та педагогіки вищої школи

РОБОЧА ПРОГРАМА ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ
КУЛЬТУРА НАУКОВОГО МИСЛЕННЯ

освітній рівень	<u>третій (освітньо-науковий)</u>
галузь знань	<u>01 «Освіта/Педагогіка»</u>
спеціальність	<u>011 «Освітні, педагогічні науки»</u>
освітній ступінь	<u>доктор філософії</u>
освітньо-наукова програма	<u>«Освітні, педагогічні науки»</u>
факультет	<u>педагогічної освіти</u>

2023 – 2024 навчальний рік

Робоча програма освітньої компоненти «Культура наукового мислення» укладена відповідно до освітньо-наукової програми підготовки здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти за спеціальністю 011 «Освітні, педагогічні науки», освітнього ступеня доктора філософії.

Розробники: Ковальчук Лариса Онисимівна, доцент, кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри загальної педагогіки та педагогіки вищої школи

Робочу програму ухвалено на засіданні кафедри загальної педагогіки та педагогіки вищої школи

Протокол від “29” серпня 2023 року № 1

Завідувач кафедри

 проф. Квас О.В.

Робочу програму погоджено Навчально-методичною комісією факультету педагогічної освіти

Протокол від “30” серпня 2023 року № 1

Голова НМК

 доц. Нос Л.С.

Робочу програму затверджено Вченою радою факультету педагогічної освіти

Протокол від “30” серпня 2023 року № 1

Декан факультету

 доц. Герцюк Д.Д.

1. ОПИС ПРЕДМЕТУ ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

Найменування показників	Галузь знань, освітній рівень	Характеристика освітньої компоненти	
		Денна форма здобуття освіти	Заочна форма здобуття освіти
Кількість кредитів, відповідних ECTS: 3	Галузь знань 01 “Освіта/Педагогіка” (шифр і назва)	Нормативний компонент освітньо-наукової програми	
Модулів – 2	Освітній рівень: третій (освітньо-науковий)	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		2-й	2-й
		Семестр:	
		3-й	3-й
Загальна кількість годин: 90	Спеціальність 011 “Освітні, педагогічні науки” (шифр і назва)	Лекції:	
		32 год.	12 год.
Індивідуальне науково-дослідне завдання (ІНДЗ): проект “Визначення рівня сформованості культури наукового мислення”		Семінарські:	
		16 год.	6 год.
		Практичні:	
		Самостійна робота:	
		21 год.	51 год.
		Індивідуальні завдання:	
		21 год.	21 год.
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 ; самостійної роботи аспіранта – 2,6		Вид контролю:	
		іспит	іспит

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 1,14

для заочної форми навчання – 0,25.

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

Метою освітньої компоненти “Культура наукового мислення” є: формування в аспірантів у процесі навчання через дослідження системи компетентностей, які визначають і репрезентують культуру наукового мислення дослідника, що сприятиме ефективному здійсненню наукового пошуку під час виконання дисертаційних робіт.

Навчання через дослідження визначає такі **основні завдання вивчення освітньої компоненти “Культура наукового мислення”**:

- ◆ формування адекватного розуміння сутності базисних категорій як системотвірної основи культури наукового мислення (з урахуванням наукового спрямування здобувача третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти);
- ◆ критичне осмислення культури наукового мислення як інтегрованого багатовимірного феномену, як складової наукової культури дослідника;
- ◆ з’ясування взаємозв’язків культури наукового мислення з іншими складовими наукової культури дослідника;
- ◆ обґрунтування головних аспектів формування культури наукового мислення дослідника;
- ◆ оволодіння концептуальними основами і технологіями формування культури наукового мислення дослідника;
- ◆ ознайомлення з плануванням, організуванням і проведенням експериментального дослідження сформованості культури наукового мислення дослідника;
- ◆ оволодіння теоретичними і практичними основами опрацювання, аналізу та інтерпретації результатів експериментального дослідження сформованості культури наукового мислення дослідника.

У процесі навчання через дослідження, що забезпечує вивчення аспірантами освітньої компоненти “Культура наукового мислення”, опанування ними теоретичними, методологічними, методичними і практичними засадами курсу, формуються:

◆ **загальні компетентності (ЗК):**

- ЗК2 – здатність оволодіти загальнонауковою компетентністю, спрямованою на формування системного наукового світогляду;
- ЗК3 – здатність визначати культурні смисли досліджуваного явища на засадах етичних орієнтирів конструювання наукових проєктів; створювати авторські програми досліджень;
- ЗК4 – здатність використовувати в дослідницькій/професійній діяльності провідні засади професійної етики та академічної доброчесності, прийняті світовим науковим співтовариством;
- ЗК10 – здатність виявляти прогресивні освітні ідеї світової та вітчизняної педагогічної спадщини, порівнювати, виокремлювати цінні доробки дослідників, аналізувати їх і творчо використовувати у професійній діяльності;

♦ **спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК):**

СК2 – здатність популяризувати кращі здобутки педагогічної теорії й практики українського та інших народів, застосовувати їх у професійній діяльності;

СК5 – здатність розв’язувати складні комплексні проблеми в дослідницькій, інноваційній видах діяльності на засадах професійної етики; володіти вміннями розробляти наукові, освітні, грантові проекти;

СК7 – здатність критично аналізувати, самостійно та вільно орієнтуватися в змісті педагогічної інноватики, сучасних освітніх технологій, застосовувати досягнення в науковій та проєктній діяльності й педагогічній практиці;

СК9 – здатність підвищувати рівень педагогічної майстерності, формувати індивідуальний професійний образ, виявляти лідерські якості, проєктувати кар’єрне зростання;

СК11 – здатність аналізувати, створювати й ефективно використовувати навчально-методичні комплекси навчальних дисциплін, реалізовувати різні форми організації освітнього процесу в ЗВО з елементами дистанційного навчання, проводити моніторинг досягнутих результатів;

СК13 – здатність організовувати суб’єкт-суб’єктну взаємодію учасників освітнього процесу на засадах партнерських стосунків, формувати позитивні міжособистісні взаємини в студентському колективі, формувати корпоративну культуру й імідж ЗВО;

♦ **програмні результати навчання (ПРН):**

ПРН4 – формулювати і перевіряти гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків належні докази, зокрема, результати теоретичного аналізу, прикладних досліджень, наявні літературні дані; аналізувати досліджувану проблему з урахуванням широкого інтелектуального та соціокультурного контекстів;

ПРН5 – планувати і виконувати експериментальні та/або теоретичні дослідження з педагогіки та дотичних міждисциплінарних напрямів з використанням сучасних інструментів, та дотриманням норм академічної і професійної етики, критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті усього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми;

ПРН7 – застосовувати сучасні інструменти і технології пошуку, оброблення та аналізу інформації, зокрема, статистичні методи аналізу даних великого обсягу та/або складної структури, спеціалізовані бази даних та інформаційні системи;

ПРН8 – розробляти та досліджувати концептуальні моделі освітніх процесів і систем, ефективно використовувати їх для отримання нових знань та/або створення інноваційних продуктів у педагогічній галузі і й з дотичних міждисциплінарних напрямів.

Знання:

- ◆ розуміти і характеризувати сутність базисних категорій як системотвірної основи культури наукового мислення;
- ◆ знати й розуміти сутнісні характеристики культури наукового мислення як інтегрованого багатовимірного феномену, як складової наукової культури дослідника;
- ◆ аналізувати і обґрунтовувати теоретичні, методологічні та інші аспекти культури наукового мислення дослідника;
- ◆ критично осмислювати і оцінювати зв'язок культури наукового мислення з іншими складовими наукової культури дослідника.

Уміння:

- ◆ прогнозувати і проєктувати науково-педагогічне дослідження за темою дисертації, виявляючи високу культуру наукового мислення;
- ◆ завдяки сформованості культури наукового мислення розробляти та демонструвати педагогічні моделі за темою наукового пошуку;
- ◆ демонструвати високий рівень культури наукового мислення під час планування професійних дій, науково-дослідної роботи, презентації результатів дослідження;
- ◆ застосовувати теоретичні і емпіричні методи дослідження задля діагностування сформованості культури наукового мислення.

Комунікація:

- ◆ завдяки сформованості культури наукового мислення встановлювати, використовуючи сучасні інформаційно-комунікаційні технології під час науково-дослідної роботи, ефективну комунікацію в групах, які беруть участь у педагогічному експерименті;
- ◆ виявляючи високу культуру наукового мислення, створювати сприятливий психологічний клімат в досліджуваному середовищі, демонструвати конструктивну взаємодію під час розв'язання навчальних і професійно-педагогічних проблем та завдань, передбачених темою дослідження.

Автономія та відповідальність:

- ◆ в процесі дослідження актуальних педагогічних проблем відповідати вимогам, що передбачають дотримання академічної доброчесності, яка ґрунтується на сформованості у дослідника високого рівня культури наукового мислення;
- ◆ виявляючи високу культуру наукового мислення, демонструвати професійну відповідальність за організування й проведення науково-педагогічного дослідження, достовірність, надійність і об'єктивність отриманих результатів.

3. ПРОГРАМА ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

Змістовий модуль 1

Базисні категорії як системотвірна основа культури наукового мислення

Тема 1. Культура наукового мислення як навчальна дисципліна. Місце культури наукового мислення в системі людинознавчих наук

Культура наукового мислення як навчальна дисципліна. Об'єкт і предмет вивчення. Мета і головні завдання курсу. Культура наукового мислення у системі людинознавчих наук. Міждисциплінарні зв'язки. Понятійно-категоріальний апарат. Культура наукового мислення як інтегрований багатовимірний феномен. *Рекомендована література: 3, 10 (11, 12, 14, 15, 18, 20, 21, 26, 28, 31–35, 38–43)¹.*

Тема 2. Культура у системі людинознавчих наук

Етимологія поняття “культура” в науковому дискурсі. Теоретичне осмислення сутності культури на рівні філософського пізнання, філософії освіти.

Онтологічний підхід до розуміння сутності культури. Тлумачення культури як антропологічного феномену. Аксіологічний вимір культури у працях вітчизняних і зарубіжних дослідників. Діяльнісний аспект розуміння сутності культури. Осмислення евристичного аспекту культури у контексті культури наукового мислення. Науковці про менталетвірний характер культури. Тлумачення культури з позицій семіотики.

Культура як багатфункціональне явище. Багатогранна природа культури. Взаємозв'язки культури, суспільства, наукової спільноти і особистості науковця.

Рекомендована література: 3, 10 (11, 12, 14, 15, 18, 20, 21, 26, 28, 31–35, 38–43).

Тема 3. Наука, її сутність, методологія. Науковий світогляд аспіранта-дослідника

Генезис науки. Сутнісні характеристики науки. Наука як система. Наука як джерело та інструмент пізнання світу. Наука як соціальний інститут. Наукове знання. Галузева структура сучасної науки. Гносеологічні функції науки. Методологія науки. Різновиди наукової методології. Мультипарадигмальність сучасної науки. Науковий світогляд аспіранта-дослідника.

Рекомендована література: 1, 3, 9 (12, 14, 18, 24, 26, 33–35, 37–43).

Тема 4. Сутнісні характеристики наукової культури як базової категорії

Наукова культура, її сутність, становлення, структура, функції. Роль наукової культури у творенні і поширенні наукового знання. Значення наукової культури в сучасних процесах (соціокультурних, духовно-інтелектуальних тощо). Дотримання норм наукової культури. Рівні сформованості наукової культури дослідника.

Рекомендована література: 1, 3, 9 (12, 14, 18, 24, 26, 33–35, 37–43).

¹ Обов'язкові літературні джерела виділено жирним шрифтом; у круглих дужках — додаткові джерела, в яких висвітлені навчальні питання теми, що вивчається (за вибором аспіранта)

Тема 5. Мислення у системі людинознавчих наук

Міждисциплінарний аналіз сутності феномена “мислення” у системі людинознавчих наук. Порівняльно-термінологічний аналіз сутності феноменів “розум” “інтелект” і “мислення”. Багатоаспектність і багатовимірність мислення. Поліфункціональний характер мислення.

Рекомендована література: 1–5 (13, 16, 18, 23, 31, 32, 38–43).

Тема 6. Сутнісні характеристики наукового мислення як базової категорії

Наукове мислення, його сутність, специфічні особливості. Структура наукового мислення. Функції наукового мислення. Спрямованість наукового мислення на теоретичний і емпіричний рівні наукового пізнання педагогічних явищ і проблем педагогічної науки і практики. Рівні сформованості наукового мислення дослідника.

Рекомендована література: 1–5 (13, 16, 18, 23, 31, 32, 38–43).

Змістовий модуль 2

Головні аспекти формування культури наукового мислення дослідника

Тема 7. Теоретичний аспект формування культури наукового мислення дослідника

Культура наукового мислення як складова наукової культури дослідника. Міждисциплінарний аналіз сутності феномена “культура мислення” у системі людинознавчих наук. Порівняльно-термінологічний аналіз сутності феноменів “розумова культура”, “інтелектуальна культура” і “культура мислення”.

Культура наукового мислення як інтегроване багатовимірне утворення. Зв'язок культури наукового мислення дослідника з культурою наукової мови, культурою наукового спілкування, культурою наукового мовлення, етичною культурою, методологічною культурою та іншими складовими наукової культури.

Рекомендована література: 1, 3, 6, 7 (13–16, 18, 19, 22, 25, 29, 30, 38–43).

Тема 8. Методологічний аспект формування культури наукового мислення дослідника

Методологія дослідження культури наукового мислення, її сутність, рівні. Характеристика методологічних підходів до формування культури наукового мислення дослідника. Парадигми і концепції формування культури наукового мислення дослідника.

Рекомендована література: 1, 3, 6, 7 (13–16, 18, 19, 22, 25, 29, 30, 38–43).

Тема 9. Практичний аспект формування культури наукового мислення дослідника

Етапи формування культури наукового мислення дослідника. Психологічні умови формування культури наукового мислення дослідника. Педагогічні умови формування культури наукового мислення дослідника. Організаційно-методичні умови формування культури наукового мислення дослідника. Технології формування культури наукового мислення дослідника.

Рекомендована література: 1–4, 6–8 (13–16, 18, 19, 22, 25–27, 29–32, 38–43).

Тема 10. Діагностичний аспект формування культури наукового мислення дослідника

Рівні сформованості культури наукового мислення. Критерії і показники сформованості культури наукового мислення. Діагностичний інструментарій сформованості культури наукового мислення. Експериментальне дослідження сформованості культури наукового мислення дослідника.

Рекомендована література: 1–4, 6–8 (13–16, 18, 19, 22, 25–27, 29–32, 38–43).

4. СТРУКТУРА ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	Усьо-го	у тому числі					Усьо-го	у тому числі				
		л	с	п	с.р.	ін		л	с	п	с.р.	ін
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль I												
<i>Змістовий модуль I</i>												
Базисні категорії як системотвірна основа культури наукового мислення												
<i>Тема 1. Культура наукового мислення як навчальна дисципліна. Місце культури наукового мислення в системі людинознавчих наук</i>	3	2			1		5				5	
<i>Тема 2. Культура у системі людинознавчих наук</i>	8	4	2		1	1	6				5	1
<i>Тема 3. Наука, її сутність, методологія. Науковий світогляд аспіранта-дослідника</i>	5	2			2	1	6				5	1
<i>Тема 4. Сутнісні характеристики наукової культури як базової категорії</i>	7	2	2		2	1	8	2			5	1
<i>Тема 5. Мислення у системі людинознавчих наук</i>	4	2			1	1	6				5	1
<i>Тема 6. Сутнісні характеристики наукового мислення як базової категорії</i>	7	2	2		2	1	10	2	2		5	1
Усього годин (змістовий модуль 1)	34	14	6		9	5	41	4	2		30	5

Закінчення табл.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 2												
Головні аспекти формування культури наукового мислення дослідника												
<i>Тема 7.</i> Теоретичний аспект формування культури наукового мислення	10	4	2		3	1	8	2			5	1
<i>Тема 8.</i> Методологічний аспект формування культури наукового мислення дослідника	10	4	2		3	1	10	2	2		5	1
<i>Тема 9.</i> Практичний аспект формування культури наукового мислення дослідника	11	4	2		3	2	9	2			5	2
<i>Тема 10.</i> Діагностичний аспект формування культури наукового мислення дослідника	15	6	4		3	2	12	2	2		6	2
Усього годин (змістовий модуль 2)	46	18	10		12	6	39	8	4		21	6
Усього годин	80	32	16		21	11	80	12	6		51	11
Модуль 2												
ІНДЗ	10					10	10					10
Усього годин	90	32	16		21	21	90	12	6		51	21

5. ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	2	3
1	Культура у системі людинознавчих наук (науковий семінар)	2
2	Наукова культура — базова категорія в системі дослідження культури наукового мислення (з урахуванням наукового спрямування дослідника)	2
3	Наукове мислення — базова категорія в системі дослідження культури наукового мислення (з урахуванням наукового спрямування дослідника)	2
4	Формування культури наукового мислення (осмислення і обґрунтування теоретичного аспекту з урахуванням наукового спрямування дослідника)	2
5	Формування культури наукового мислення (осмислення і обґрунтування методологічного аспекту з урахуванням наукового спрямування дослідника)	

Закінчення табл.

1	2	3
6	Формування культури наукового мислення (осмислення і обґрунтування практичного аспекту з урахуванням наукового спрямування дослідника)	2
7	Формування культури наукового мислення (осмислення і обґрунтування діагностичного аспекту з урахуванням наукового спрямування дослідника)	2
8	Експериментальне дослідження сформованості культури наукового мислення (у контексті дисертаційного дослідження)	2
Усього		16

6. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ (не передбачені)

7. ТЕМИ ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ (не передбачені)

8. САМОСТІЙНА ТА ІНДИВІДУАЛЬНА РОБОТА АСПІРАНТІВ

№ теми	Навчальні питання	Кількість годин
Тема 1	Об'єкт і предмет вивчення культури наукового мислення (з урахуванням наукового спрямування дослідника).	1
Тема 2	Етимологія поняття “культура” в науковому дискурсі.	2
Тема 3	Генезис науки (у контексті власного дослідження).	3
Тема 4	Роль наукової культури у творенні і поширенні наукового знання (у контексті власного дослідження).	3
Тема 5	Поліфункціональний характер мислення (у контексті власного дослідження).	2
Тема 6	Специфічні особливості наукового мислення (у контексті власного дослідження)	3
Тема 7	Зв'язок культури наукового мислення дослідника з культурою наукової мови, культурою наукового спілкування, культурою наукового мовлення, етичною культурою, методологічною культурою та іншими складовими наукової культури (у контексті власного дослідження).	4
Тема 8	Методологія дослідження культури наукового мислення, її сутність, рівні (у контексті власного дослідження).	4
Тема 9	Етапи формування культури наукового мислення дослідника (у контексті власного дослідження).	5
Тема 10	Рівні сформованості культури наукового мислення. Критерії і показники сформованості культури наукового мислення (у контексті власного дослідження).	5

9. ІНДИВІДУАЛЬНЕ НАУКОВО-ДОСЛІДНЕ ЗАВДАННЯ (ІНДЗ)

Завдання	Коротка характеристика його змісту	Кількість годин
* Проект «Визначення рівня сформованості культури наукового мислення»	<p>Це оригінальне дослідження, що має продемонструвати вміння аспіранта проводити дослідження, обробляти, аналізувати, інтерпретувати і узагальнювати отримані результати. При його виконанні слід дотриматися такого алгоритму дій:</p> <ul style="list-style-type: none"> ♦ ознайомитися з методиками психолого-педагогічного дослідження, запропонованими у діагностичних блоках відповідних тем навчальних посібників; ♦ дати відповіді на питання опитувальників, опрацювати, проаналізувати та інтерпретувати отримані результати; ♦ завершити результати самоспостереження узагальненням на тему “Визначення рівня сформованості культури наукового мислення” 	10
Усього		10

* Зміст конкретизовано у методичних матеріалах і навчальних посібниках [3; 21].

10. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Результати навчання	Методи навчання і викладання	Методи оцінювання досягнення результатів навчання
1	2	3
ПРН4 – формулювати і перевіряти гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків належні докази, зокрема, результати теоретичного аналізу, прикладних досліджень, наявні літературні дані; аналізувати досліджувану проблему з урахуванням широкого інтелектуального та соціокультурного контекстів;	<i>Словесні</i> (лекція, бесіда, пояснення, робота з літературними джерелами); <i>інтерактивні</i> (“дерево рішень”, “Прес-метод”); <i>практичні</i> (науково-дослідна робота); <i>наочні</i> (ілюстрування, самоспостереження мультимедійні презентації (Moodle, Teams), презентація наукових продуктів)	Бесіда, інтерпретація (<i>усний контроль</i>); графічна робота (<i>моделювання</i>), тестовий контроль, вправи; виконання індивідуальних завдань (<i>письмовий контроль</i>), науково-дослідна робота; самоконтроль; взаємоконтроль; модульний контроль в Moodle, іспит (<i>підсумковий контроль</i>)
ПРН5 – планувати і виконувати експериментальні та/або теоретичні дослідження з педагогіки та дотичних міждисциплінарних	<i>Словесні</i> (лекція, евристична бесіда, розповідь, пояснення, інструктаж, робота з літературними джерелами); <i>інтерактивні</i> (“один–два– всі разом”,	Бесіда, інтерпретація (<i>усний контроль</i>); графічна робота (<i>проектування</i>), самостійна робота, вправи, тестовий контроль (<i>письмовий контроль</i>);

1	2	3
<p>напрямів з використанням сучасних інструментів, та дотриманням норм академічної і професійної етики, критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті усього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми;</p>	<p>проектів, кейс-метод); <i>практичні</i> (науково-дослідна робота); <i>наочні</i> (спостереження, самоспостереження ілюстрування, мультимедійна презентація (на платформах Moodle, Teams), презентація наукових продуктів)</p>	<p>модульний контроль; самоконтроль; взаємоконтроль; презентація наукових продуктів; іспит (<i>підсумковий контроль</i>)</p>
<p>ПРН7 – застосовувати сучасні інструменти і технології пошуку, оброблення та аналізу інформації, зокрема, статистичні методи аналізу даних великого обсягу та/або складної структури, спеціалізовані бази даних та інформаційні системи;</p>	<p><i>Словесні</i> (лекція, евристична бесіда, пояснення, інструктаж, робота з літературними джерелами); <i>інтерактивні</i> (проектів, “коло ідей”, дискусія, наукова конференція); вправи, науково-дослідна робота), <i>наочні</i> (мультимедійна презентація наукових продуктів (Moodle, Teams), ілюстрування, демонстрування)</p>	<p>Бесіда, інтерпретація (<i>усний контроль</i>); графічна робота (<i>проектування</i>), самостійна робота, вправи, тестовий контроль (<i>письмовий контроль</i>), модульний контроль; самоконтроль; взаємоконтроль; презентація наукових продуктів; іспит (<i>підсумковий контроль</i>)</p>
<p>ПРН8 – розробляти та досліджувати концептуальні моделі освітніх процесів і систем, ефективно використовувати їх для отримання нових знань та/або створення інноваційних продуктів у педагогічній галузі і й з дотичних міждисциплінарних напрямів.</p>	<p><i>Словесні</i> (лекція, евристична бесіда, пояснення, інструктаж, робота з літературними джерелами); <i>інтерактивні</i> (“дерево рішень”, метод проектів, “мозковий штурм”, “Пресметод”); <i>практичні</i> (науково-дослідна робота); <i>наочні</i> (ілюстрування, спостереження, самоспостереження, мультимедійна презентація наукових продуктів (Moodle, Teams)</p>	<p>Бесіда, інтерпретація (<i>усний контроль</i>); графічна робота (<i>моделювання, проектування</i>), вправи, самостійна робота, тестовий контроль (<i>письмовий контроль</i>), модульний контроль; самоконтроль; взаємоконтроль; презентація наукових продуктів; іспит (<i>підсумковий контроль</i>)</p>

11. ЗАСОБИ ДІАГНОСТУВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ:

Робочою програмою освітньої компоненти передбачено:

- ◆ *поточний контроль* під час практично-семінарських занять (доповідь, повідомлення, розв'язання проблемних завдань, участь у дискусіях тощо); контроль в системі Moodle; виконання завдань самостійної роботи;
- ◆ *самоконтроль* за навчальним посібником [5];
- ◆ *оцінення науково-дослідного проєкту*;
- ◆ *підсумковий контроль* (іспит).

12. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ АСПІРАНТИ

Поточний контроль та самостійна робота								Підсумковий контроль (іспит)	Сума
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2				50	100
20				20 + 10 (НДР*)					
С 1	С 2	С 3	С 4	С 5	С 6	С 7	С 8		
5	5	5	5	5	5	5	5		

* *Скорочення*: НДР — науково-дослідна робота; С — семінарське заняття.

Політика виставлення балів:

Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за таким співвідношенням:

- ◆ *семінарські заняття* — 40 (8 занять по 5 балів), при цьому:
 - 5 балів — аспірант виконав усі завдання згідно плану заняття;
 - 4 бали — аспірант виконав 75% завдань;
 - 3 бали — аспірант виконав 50% завдань;
 - 2 бали — аспірант виконав не менше 30% завдань;
 - 1 бал — аспірант виконав окремі елементи завдань;
 На *семінарські заняття* припадає 40% семестрової оцінки; максимальна кількість балів — 40;
- ◆ *самостійна робота* та виконання *індивідуальних завдань* оцінюються в межах балів, винесених на семінарські заняття;
 - ◆ *науково-дослідна робота* (виконання індивідуального науково-дослідного проєкту “Мій науковий портрет”): 10% семестрової оцінки; максимальна кількість балів — 10 за такими критеріями:
 - 9–10 балів — високий (творчий) рівень виконання завдань;
 - 7–8 балів — достатній (реконструктивний) рівень;
 - 5–6 балів — середній (репродуктивний) рівень;
 - 1–4 бали — низький (виконано окремі елементи завдань);
- ◆ *іспит* — 50% семестрової оцінки; максимальна кількість балів — 50 (у тому числі в системі Moodle).

Критерії оцінювання завдань різного рівня складності:

тестові завдання першого рівня складності — 1 бал за правильну відповідь;
тестові завдання другого рівня складності — 2 бали;
завдання третього рівня складності — 5 балів.

Враховується: активність аспіранта під час аудиторних занять; самостійність, оригінальність, творчий підхід і своєчасне виконання завдань). Особлива увага звертається на відвідування занять аспірантом. Відпрацювання занять, пропущених з поважних причин, проводиться за розкладом консультацій викладачів.

Академічна доброчесність

Дотримання академічної доброчесності під час вивчення курсу забезпечує:

- ♦ обговорення на першому лекційному занятті правил академічної доброчесності, що є виявом наукової культури аспіранта-дослідника;
- ♦ попередження про наслідки плагіату чи інших форм недоброчесності (їх виявлення в письмовій роботі аспіранта є підставою для незарахування викладачем завдання, незалежно від масштабів плагіату чи обману);
- ♦ неможливість (заборона) користування мобільними пристроями під час іспиту, самостійних практичних завдань під час аудиторних занять (за винятком часу, відведеного для виконання розрахункових завдань чи задач);
- ♦ обов'язкове посилання на використані літературні джерела під час написання творчих завдань (есе, тез доповідей, наукової статті та інших наукових продуктів);
- ♦ виконання науково-дослідної роботи (індивідуальний науково-дослідний проект “Визначення рівня сформованості культури наукового мислення” передбачає самостійну, оригінальну науково-дослідну діяльність аспіранта, вияв ним творчого підходу, культури наукового мислення, дослідницьких здібностей, наукової культури тощо);
- ♦ побудова графічних (діаграм, гістограм тощо) і табличних зображень, розроблення науково-дослідних моделей здійснюється виключно на основі власних досліджень аспіранта.

Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.

Шкала оцінювання: університету, національна та ECTS

<i>Оцінка в балах</i>	<i>Оцінка ECTS</i>	<i>Визначення</i>
90–100	A	відмінно
81–89	B	добре
71–80	C	
61–70	D	задовільно
51–60	E	
21–50	FX	незадовільно
Менше 20	F	

13. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ:

- ♦ Ковальчук Л. О. Культура наукового мислення: Методичні матеріали до семінарських і практичних занять, самостійної та індивідуальної роботи, організації контролю (для здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти за спеціальністю 011 “Освітні, педагогічні науки”, освітнього ступеня доктора філософії);

- ◆ підручники, посібники й інші види науково-педагогічної літератури, зазначені у списку рекомендованої літератури;
- ◆ нормативні документи, що регламентують освітню діяльність в Україні;
- ◆ ілюстративні матеріали (структурно-логічні схеми, інтегративні моделі, узагальнювальні таблиці та інший роздатковий матеріал);
- ◆ мультимедійні презентації до навчальних занять, самостійної та індивідуальної роботи;
- ◆ інструктивно-методичні матеріали до самостійної та індивідуальної роботи.

14. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна (базова)

1. Гальченко М. С. Творче мислення: діяльність, наука, людина. Монографія. Київ: Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2018. 366 с.
2. Кравчук Л. Кадобний Г., Лабінська О. Логіка та критичне мислення: посібник. Тернопіль: Укрмедкнига, 2023. 147 с.
3. Ковальчук Л. Моделювання науково-педагогічних досліджень: навч. посіб. Львів: Видав. центр ЛНУ імені Івана Франка, 2020. 520 с.
4. Максименко С. Д., Меєрович М. Й., Шрагіна Л. І. Системне мислення: формування і розвиток. Київ: Києво-Могилянська академія, 2020. 248 с.
5. Максименко С. Психологія когнітивних процесів: навч. посіб. Київ: НАПН; Інс-т психології ім. Г.С. Костюка, 2022. 419 с.
6. Машталер А. А. Культура інноваційного мислення в освіті: інформація, творчість, знання. Монографія. Київ: ТОВ "Інформаційні системи", 2012. 286 с.
7. Рябокоровка Г. В. Культура логічного мислення: навч. посіб. Одеса: Видавник С.Л. Назарчук, 2023. 147 с.
8. Семенов О. М. Академічна культура дослідника: європейський та національний контексти. Навч. посіб. Суми: СДПУ ім. А.С. Макаренка, 2021. 215 с.
9. Сурмін Ю. П. Майстерня вченого: підручник для науковця. Київ: Навч.-метод. центр "Консорціум з удосконалення менеджмент-освіти в Україні", 2006. 320 с.
10. Феномен культури у гуманітарному дискурсі: монографія / за заг. ред. В. С. Балуха. Чернівці: ЧНУ ім. Ю. Федьковича, 2020. 351 с.

Додаткова (допоміжна)

11. Возняк С. С. Діяльність у вимірах культури: проблема формоутворення. Монографія. Луцьк: Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2011. 200 с.
12. Гончаренко С. У. Український педагогічний словник. Київ: Либідь, 1997. 376 с.
13. Гуменюк С. В. Теорія і практика продуктивного педагогічного мислення майбутніх учителів фізичної культури: монографія. Хмельницький: Крок, 2017. 405 с.
14. Енциклопедія освіти /Акад. пед. наук; гол. ред. В. Г. Кремень. Київ: Юрінком Інтер, 2008. 1040 с.
15. Завіна В. І., Омельяненко С. В. Педагогічна культура викладача вищої школи: Навч. посіб. Кіровоград, 2005. 200 с.

16. Іванова Н. В. Феноменологія мислення: гнозис, креатив, особистість. Монографія. Луцьк: ПВД “Твердиня”, 2015. 364 с.
17. Ільїна Г. В. Генеза культури мислення: логос, рацію, візію. Монографія. Київ; Ніжин: Видавець ПП Лисенко М.М., 2018. 368 с.
18. Кремень В. Г. Філософія людиноцентризму в стратегіях освітнього простору. Київ: Педагогічна думка. 2009. 520 с.
19. Ковальчук Л. Культура мислення, інтелектуальна культура, розумова культура у контексті дослідження проблеми формування культури професійного мислення майбутніх педагогів. *Вісник Львівського університету. Сер. педагогічна*. 2023. Вип. 38. С. 115–128.
20. Ковальчук Л. Культура як фундаментальна категорія гуманітарного дискурсу у контексті дослідження формування культури професійного мислення майбутніх педагогів. *Вісник Львівського університету. Сер. педагогічна*. 2023. Вип. 39. С. 64–77.
21. Ковальчук Л. Основи педагогічної майстерності: навч. посіб. Львів: Видав. центр ЛНУ імені Івана Франка, 2007. 608 с.
22. Ковальчук Л. Система формування культури професійного мислення студентів природничих факультетів університету. *Вісник Львівського університету. Сер. педагогічна*. 2017. Вип. 32. С. 426–435.
23. Кремень В. Г. Сучасне мислення й освіта: методологічний концепт. *Український педагогічний журнал*. 2017. № 3. С. 5–14.
24. Малафійк І. В. Системний підхід у теорії і практиці навчання. Рівне: Ред.-видав. відділ Рівненського державного гуманітарного університету, 2004. 437 с.
25. Олійник І. В. Підвищення культури наукової мови як важливий аспект формування дослідницької компетентності у майбутніх докторів філософії. *Освіта та педагогічна наука*. 2021. № 1 (176). С. 63–71.
26. Скотний В. Філософія освіти: екзистенція ірраціонального в раціональному. Дрогобич: Вимір, 2004. 348 с.
27. Чайка В., Петрова Н. Інтелектуальна культура вчителя як фактор інновацій у педагогічній діяльності: монографія. Тернопіль: ТНПУ, 2014. 308 с.
28. Шейко В. М. Культура. Цивілізація. Глобалізація (кінець ХІХ – початок ХХІ ст.): Монографія: В 2 т. Т. І. Харків: Основа, 2001. 520 с.
29. Kovalchuk L. Modeling of cultural and educational environment as a pedagogical condition of forming of professional *thinking* culture of future teachers. *European Scientific Journal*. 2014. Vol. 10, № 22. P. 69–88.

Інтернет-джерела

30. Бутенко Л. Л. Культура наукового мислення як передумова успішності діяльності науково-педагогічних працівників. *Духовність особистості: методологія, теорія і практика*. 2015. № 2 (65). С. 27–39. URL: <http://dspace.luguniv.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/2451/1/Bootenko.PDF>.
31. Гоблик В. В., Шандор Ф. Ф., Щербан Т. Д. Проблема формування наукового мислення у здобувачів вищої освіти. *Освіта і наука*. 2021. Вип. 1(30). С. 133–138. URL: <http://msu.edu.ua/>.
32. Де Боно Э. Шість шляп мышлення. URL: <https://booksonline.com.ua/view.php?book=76366>.

33. Закон України “Про вищу освіту”. *Голос України*. 2014. №148 (5898). 6 серпня. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.

34. Закон України “Про наукову і науково-технічну діяльність”. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19>.

35. Закон України “Про освіту”. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1060-12>; <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>.

36. Скиба О. П. Стиль наукового мислення в інформаційну епоху. *Вісник Національного авіаційного університету. Філософія. Культурологія*. 2011. № 2. С. 59–62. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnau_f_2011_2_15.

37. Філософські засади наукової діяльності: 1. Науковий світогляд та етична культура науковця; 2. Філософська гносеологія та епістемологія: конспект лекцій: навч. посіб. для здобув. ступ. доктора філософії за всіма освітньо-науковими програмами всіх спеціальностей / уклад.: Б. В. Новіков, Р. М. Богачев, К. В. Мацик, Т. П. Руденко та ін. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2021. 130 с. URL: https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/43445/1/Konspekt-lektsii_Aspiranty.pdf.

Інші інформаційні ресурси

38. *Вища освіта України*.

39. *Вища школа*.

40. *Вісник Львівського університету*. Серія педагогічна.

41. *Молодий вчений*.

42. *Молодь і ринок*.

43. Освітні сайти Інтернет (<http://mon.gov.ua>; <http://www.pedpresa.com.ua> та ін.).

- ◆ Інтернет-сторінка кафедри загальної педагогіки і педагогіки вищої школи и Львівського національного університету імені Івана Франка);
- ◆ бібліотека кафедри загальної педагогіки і педагогіки вищої школи Львівського національного університету імені Івана Франка (вул. Туган-Барановського, 7);
- ◆ бібліотека факультету педагогічної освіти;
- ◆ наукова бібліотека імені Василя Стефаника (вул. Стефаника, 2);
- ◆ наукова бібліотека Львівського національного університету імені Івана Франка (вул. Драгоманова, 5, 17).